

MINISTRI KÄSKKIRI

Tallinn, 15. detsember 2009 nr 420

„Riikliku ekspordi krediidikindlustuse programmi” kinnitamine

“Perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse seaduse” § 20 lõike 1 ja Vabariigi Valitsuse seaduse § 49 lõike 1 punkti 3 alusel ning kooskõlas Vabariigi Valitsuse 6. septembri 2007. a korralduses nr 403 „Programmi alusel elluviidavate meetmete nimekiri” sätestatud „Majanduskeskkonna arendamise rakendamiskava” prioriteetses suuna „Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime” raames elluviidavate eesmärkide saavutamiseks:

kinnitan „Riikliku ekspordi krediidikindlustuse programmi” (lisa 1).

Juhan Parts

1. Programmi nimetus

Riiklik ekspordi krediidikindlustuse programm (programm).

2. Rakenduskava, prioriteetse suuna ja meetme nimetus

„Riiklike struktuurivahendite kasutamise strateegia 2007-2013” ja sellest tuleneva “Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava” prioriteetse suuna “Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime” meede „Riiklik ekspordi krediidikindlustuse programm”.

3. Eesmärgid ja mõju

3.1 Üldeesmärk

Programmi üldeesmärk on Eesti ettevõtjate ekspordivõimekuse suurendamine ning konkurentsivõime tõstmine välisurgudel, pakkudes eksportööridele võimalust kindlustada ekspordimüügi eest krediiditingimustel esitatavate arvete laekumine kommerts- ja poliitiliste riskide vastu.

3.2 Alaeesmärk

Programmi alaeesmärgiks on läbi ettevõtjate ekspordiga seotud riskide maandamise julgustada kohalikke ettevõtjaid rohkem ekspordile orienteeruma, mille tulemusena kasvab ettevõtjate ekspordikäive, mis omakorda avaldab positiivset mõju Eesti väliskaubandusbilansile. Tegevuse laienemine välisurgudel toetab muuhulgas ettevõtjate poolt loodava lisandväärtuse kasvu ning suurem kogemus eksportöörina aitab kaasa Eesti ettevõtjate rahvusvahelistumisele.

3.3 Mõju

Programmi elluviidavad tegevused aitavad koosmõjus teiste ettevõtja uuendus ja kasvuvõime suurendamisele suunatud toetavate tegevustega kaasa Eesti ettevõtjate konkurentsivõime kasvule, suurendades nende loodavat lisandväärtust ja käibe kasvu, sealhulgas ekspordikäibe kasvu. Nimetatud mõjueesmärkide saavutamisele aitavad lisaks programmi tegevustele kaasa ettevõtjate tehnoloogiainvesteeringute toetamine tagastamatu abi vormis, arendustöötajate

ettevõtetesse värbamise toetamine, ettevõtjate eksporditurunduse alaste tegevuste toetamine, sealhulgas välismessidel osalemise ja ühisturunduse tegevuste toetamine jt tegevused.

4. Kohaldamisala

4.1 Riikliku eksporditagatise väljastamisel järgitakse Euroopa Liidu õigusaktides ja rahvusvahelistes kokkulepetes, millega Eesti Vabariik on ühinenud, kehtestatud nõudeid ja piiranguid.

Siseriiklikult reguleerib programmi elluviija poolt eksporditagatiste väljastamist „Ekspordi riikliku tagamise seadus“, millega määratakse kindlaks ekspordi riikliku tagamise alused ning põhimõtted. Ekspordi riikliku tagamise seaduses on arvestatud järgneva:

- Nõukogu direktiiv 98/29/EÜ keskmise tähtajaga või pikaajalise kindlustuskattega tehingute ekspordikrediidikindlustust käsitlevate peamiste sätete ühtlustamise kohta (EÜT L 148, 19.5.1998, lk 22)
- EÜ asutamislepingu artikli 93 lõike 1 kohane komisjoni teatis liikmesriikidele artiklite 92 ja 93 kohaldamise kohta lühiajalise ekspordikrediidikindlustuse suhtes (EÜT C 281, 17.09.1998, lk 4) (edaspidi: *1997. aasta lühiajalise ekspordikrediidi kindlustuse teatis*) koos muudatustega.

4.2 Programm on suunatud ekspordiga tegelevatele Eesti ettevõtjatele. Sihtgruppi kuuluvad Eestis äriregistrisse kantud ettevõtjad või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis registreeritud äriühingu Eestis äriregistrisse kantud filiaalid. Tegevusvaldkondade lõikes ettevõtjatele piiranguid ei esitata, programmi elluviija eelistab riiklike eksporditagatiste väljastamisel ettevõtjaid, kelle välisriiki eksporditava kauba Eestis lisandunud väärtus on kõrgem.

4.3 Programmi ei kohaldata, kui riiklike eksporditagatiste väljastamine ei ole vastavuses:

- „Ekspordi riikliku tagamise seadusest“ tulenevate nõuetega;
- Euroopa Liidu Nõukogu direktiivist 98/29/EÜ tulenevate nõuetega keskmise tähtajaga või pikaajalise kindlustuskattega ekspordigarantiidele;
- 1997. aasta lühiajalise ekspordikrediidi kindlustuse teatisest ja selle hilisematest muudatustest tulenevate nõuetega.

5. Toetavad tegevused

Programmiga toetatakse vastavalt „Ekspordi riikliku tagamise seadusele“ riigi poolt tagatud eksporditagatiste finantseerimist.

6. Programmi lühikirjeldus

Eksporditagatis on ekspordi krediidiriskide kindlustamine, mis võimaldab ettevõtjal pakkuda oma ostjatele paremaid maksetingimusi ning julgustab uutele turgudele sisenemist. Riiklik eksporditagatis on mõeldud nii välisriigi turul asuvate ostjatega seonduvate krediidiriskide kui ka sihtriigiga seotud poliitiliste riskide maandamiseks ekspordi ja välisinvesteeringute osas. Programmi raames toetatakse tagatiste väljastamist riskidele, mida vastavalt Euroopa Liidu ekspordikrediidikindlustust käsitletavatele õigusaktidele defineeritakse kui „mitteturukõlblikke“ riske. Riiklikult tagatud krediidikindlustuse väljastamine on EL tasandil reguleeritud Euroopa Komisjoni 1997. aasta lühiajalise ekspordikrediidi kindlustuse teatisega ning Euroopa Liidu Nõukogu direktiiviga 98/29/EÜ keskmise tähtajaga või pikaajalise kindlustuskattega tehingute ekspordikrediidi-kindlustust käsitlevate peamiste sätete ühtlustamise kohta. Tegemist on turulähedase tootega, kus ei anta tagastamatut abi, vaid juba tegutsevad eksportöörid maksavad eksporditagatiste eest sõltuvalt jagatavatest riskidest. Vastavalt „Ekspordi riikliku tagamise seadusele“ peavad eksporditagatiste eest arvestatavad kindlustuspreemiad ning investeerimistulud eksporditagatisega seotud kindlustuslepingutelt arvestatud kindlustusandja seotud varalt ja edasikindlustusandja deposiidilt katma ekspordi riikliku tagamise kulud ja võimaliku kahju pikema perioodi vältel, vastama tagatavatele riskidele, kindlustuslepingust tulenevale kindlustussummale ja tagatisevõtja omavastutuse ulatusele.

Programmi raames ette nähtud rahalised vahendid aitavad pakkuda kohalikele eksportööridele riiklikke eksporditagatise senisest oluliselt suuremas mahus, seda eriti kesk- ja pikaajalise eksporditagatiste puhul, mida seni on ettevõtjatele tulenevalt reservfondi piiratud mahust väljastatud vaid üksikutel juhtudel. Tulenevalt kehtivast EL seadusandlusest võimaldatakse riiklikke eksporditagatise eelkõige nende riskide vastu, mille osas on eraturu pakkumine piiratud või puudub. Piisavas mahus riiklike eksporditagatiste pakkumine on oluline teiste riikide eksportijatega võrdsete konkurentsitingimuste loomiseks. Kuna enamik maailma riike, sh. Eestiga samal arengutasemel olevad riigid, pakuvad olulise mahuga riiklikke krediidikindlustuse programme, siis kitsendab piisavas mahus sarnase meetme puudumine Eesti eksportijate võimalusi ning seab nad halvemasse konkurentsipositsiooni võrreldes välisriikides paiknevate konkurentidega. Eksporditagatised aitavad tekitada nii lisanduvat ekspordikäivet, kui ka suurendada Eesti ettevõtete oskusi ja usaldusväarsust.

7. Seos rakenduskavaga ja rakenduskavas toodud tegevussuundade ja meetmetega ning valdkondlike arengukavadega

7.1 Seos rakenduskavaga ja rakenduskavas toodud tegevussuunaga

Programmis reguleeritud tegevuste elluviimine täidab „Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava“ prioriteetse suuna „Ettevõtluse uuendus ja kasvuvõime“ meetme „Eesti ettevõtete edukas rahvusvahelistumine“ eesmärgi. Eesti ettevõtjate edukat rahvusvahelistumist toetatakse läbi ettevõtjate ekspordiga seotud majanduslike ja poliitiliste riskide parema maandamise.

7.2 Seos valdkondlike arengukavadega

Valdkondliku strateegia "Eesti ettevõtluspoliitika 2007-2013" tegevusvaldkondadest täidavad programmi tegevused otseselt ettevõtete rahvusvahelistumise toetamise eesmärgi. Tegevused teostatakse strateegia "Eesti ettevõtluspoliitika 2007-2013 rakendusplaani 2009-2012" rahvusvahelistumise toetamise valdkonna meetme 3.1. „Eesti ettevõtete ekspordivõimekuse arendamine” alategevuse „Ekspordi ja investeeringute riiklik garanteerimine“ raames.

7.3 Samas prioriteetses suunas olevad teised rakendusskeemid ja antud programmi seos nendega

Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime prioriteetse suuna üldeesmärgi toetavad lisaks programmis reguleeritud tegevustele teised Eesti ettevõtete edukale rahvusvahelistumisele suunatud meetmete tegevused. Eesti ettevõtete uuendus- ja kasvuvõime tagamine eeldab terviklikku komplekti hästi sihitud toetusmeetmeid. Lisaks ettevõtete edukale rahvusvahelistumisele suunatud meetmete tegevustele toetavad antud eesmärgi mitmed ettevõtete tehnoloogilise ja arendusalase võimekuse, investeeringute toetamise ja kapitalile parema ligipääsu parandamise, koostöövõimekuse (nii ettevõtjate kui ka TA asutustega) tõstmisele suunatud meetmed.

8. Abikõlblikud kulud

Programmi raames on abikõlblikud ainult järgmised kulud:

- 1) ekspordi tagamise finantseerimiskulud;
- 2) väljamaksmisele kuuluvate eksporditagatiste kulu.

9. Programmi eelarve

9.1 Programmi rahastamine toimub Euroopa Liidu struktuurifondide vahenditest Euroopa Regionaalarengu Fondi kaudu.

9.2 Programmi eelarve rahastamisallikate lõikes (Eesti kroon)

	Ühenduse osalus (a)	Avaliku sektori osalus (b)	KOKKU (c)=(a)+(b)
Programm kokku	200 000 000	0	200 000 000

9.3 Programmi eelarve aastate lõikes lepitakse kokku rakendusasutuse ja programmi elluviija vahel igal aastal sõlmitavas riigieelarvelise eraldise lepingus.

9.4 Programmi rakendamisel teenitud kindlustuspreemiad, kohustuste tagasinõuetest võlgnikelt saadud vahendid ning fondi vahendite investeerimisest saadud tulud suunatakse tagasi programmi fondi.

9.5 Teenitud kindlustuspreemiatest võib enne programmi fondi suunamist maha arvata programmi rakendamisega seotud kulud.

10. Indikaatorid

Programm täidab "Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava" prioriteetse suuna "Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime" eesmärki "Eesti ettevõtete edukas rahvusvahelistumine" ning aitab kaasa nimetatud alasuunas fikseeritud tulemusindikaatorite sihttasemetele saavutamisele.

Programmi alaeesmärgi saavutamist mõõdetakse järgmiste väljundindikaatorite abil:

1. Riiklikku eksporditagatist kasutanud ettevõtjate arv aastas – sihttase: keskmiselt 70 ettevõtjat aastas.
2. Ettevõtjatele väljastatud riiklike eksporditagatiste alusel tagatud ekspordikäive aastas – 600 mln EEK.

Programmi alaeesmärgi saavutamist mõõdetakse järgmiste tulemusindikaatorite abil:

1. ekspordikäibe kasv toetatud ettevõtjates;
2. käibe kasv toetatud ettevõtjates;
3. lisandväärtuse kasv töötaja kohta toetatud ettevõtjates.

11. Rakendusasutus, rakendusüksus ja programmi elluviija

11.1 Programmi rakendusasutuseks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (rakendusasutus).

11.2 Programmi rakendusüksuse ülesandeid täidab SA KredEx (rakendusüksus).

11.3 Riikliku ekspordi krediidikindlustuse programmiga seotud tegevusi viib ellu SA KredEx (programmi elluviija).

11.4 KredEx on asutatud Vabariigi Valitsuse 29.06.2000 a. korraldusega nr. 555-k., eesmärgiga parandada ettevõtete rahastamisvõimalusi, maandada ekspordiga seotud krediidiriske ning seeläbi aidata kaasa Eesti ettevõtjate konkurentsivõime tõstmisele.

11.5 KredEx on käesoleva programmi elluviijaks, kuna tema tegevused kattuvad programmi eesmärkidega. KredEx on pikaajalise tegevuskogemusega ning usaldusväärne koostööpartner paljudele finantsasutustele ja ettevõtjatele. KredExi tegevuse aluseks on 14.07.2000. a kinnitatud sihtasutuse põhikiri. Oma tegevuses juhindub KredEx muuhulgas „Ekspordi

riikliku tagamise seadusest“ ning Euroopa Liidu ekspordikrediidikindlustuse valdkonda reguleerivatest õigusaktidest.

11.6 Programmi elluviija ja rakendusüksuse ülesannete täitmine on SA-s KredEx lahutatud struktuuriüksuste tasandil. Programmi elluviimine toimub SA-s KredEx vastavalt juhtimis- ja kontrollisüsteemide kirjeldusele, milles sisalduv on sätestatud SA KredEx sisekordades.

12. Programmi elluviija õigused ja kohustused

12.1 Programmi elluviija on kohustatud programmi korrektselt ellu viima ning kasutama saadud toetust sihtotstarbeliselt. Kõik toetusest hüvitatavad kulud peavad aitama kaasa programmi eesmärkide saavutamisele, olema programmi tegevustega otseselt seotud ja abikõlblikud.

12.2 Programmi elluviija kohustused on sätestatud programmi elluviijaga sõlmitavas halduslepingus.

12.3 Programmi elluviija lähtub oma tegevuses „Ekspordi riikliku tagamise seadusest“, „Perioodi 2007-2013 struktuuritoetuste seadusest“ ja nende alusel antud õigusaktides sätestatud põhimõtetest.

12.4 Programmi elluviija on kohustatud toetuse andmise ja kasutamisega seotud dokumente säilitama vähemalt 2025. aasta 31. detsembrini.

13. Toetuse väljamaksete tegemise tingimused ja kord

13.1 Toetuse väljamaksed tehakse programmi elluviijale vastavalt ”Perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse seaduse“ § 23 lõike 4 alusel kehtestatud toetuse väljamaksmise korra §-le 8.

13.2 Väljamakse teostamise aluseks on käesolev programm ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning SA KredEx vahel sõlmitud riigieelarvelise eraldise leping. Väljamaksetaotluse (edaspidi VMT) ja selle aluseks olevad dokumendid esitab programmi elluviija rakendusüksusele. Nõuded VMT-le ja selle aluseks olevatele dokumentidele on sätestatud KredEx sisekordades.

13.3 VMT ja aruannete kontrollimine ja menetlemine toimub rakendusüksuses vastavalt rakendusüksuse sisekorrale.

14. Toetuse kasutamisega seotud aruannete esitamise tähtajad ja kord

14.1 Programmi aruande perioodiks on poolaasta. Programmi elluviija esitab rakendusasutusele info indikaatorite sihtmäärade saavutamise kohta ja hinnangu tulemuste saavutamise kohta lisas 1 toodud vormil 1. märtsiks ja 15. augustiks.

14.2 Programmi rakendamise seotud lõpparuanne esitatakse rakendusasutusele 3 kuu jooksul programmi lõppedes. Programmi lõpparuande vorm kooskõlastatakse rakendusüksuse ja rakendusasutusega.

15. Toetuse tagasinõudmine

15.1 Kui ilmneb, et toetust on kasutatud mitteabikõlblike kulude hüvitamiseks, teeb rakendusasutus vastavalt "Perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse seaduse" § 26 lõike 6 alusel kehtestatud „Toetuse tagasinõudmise ja tagasimaksmise ning toetuse andmisel ja kasutamisel toimunud rikkumisest teabe edastamise tingimustele ja korrale“ otsuse nõuda programmi elluvijalt toetus osaliselt või täielikult tagasi.

16. Abikõlblikkuse perioodi algus ja lõpp

16.1 Programmi abikõlblikkuse periood algab käesoleva käskkirja jõustumisel.

16.2 Programmi raames tehtavad tegevused on abikõlblikud kuni 2015. aasta 31. detsembrini.

17. Programmi tegevuste lõpetamise ja programmi muutmise tingimused ja kord

17.1 Programmi tegevuste lõppedes kasutatakse käesoleva programmi raames tagastatava või tagatise maksmisest järelejäänud rahalisi vahendeid samadel eesmärkidel kui käesolevas programmis sätestatud.

17.2 Rakendusasutus võib alata programmi muutmise vastavalt vajadusele. Rakendusasutusel on õigus muuta programmi tingimusi ja korda programmi elluvijaga taotluse alusel või enda algatusel. Programmi muutmiseks vormistatakse ministri käskkirja muudatus ning tehakse vastav muudatus programmi elluvijaga sõlmitavas halduslepingus.

Riikliku ekspordi krediidikindlustuse programmi indikaatorite kohta aruandmise ja tegevusele hinnangu andmise vorm

Väljundindikaatorid		Periood		
		I poolaasta	II poolaasta	aasta kokku
1. Riiklikku eksporditagatist kasutanud ettevõtjate arv aastas	sihttase: keskmiselt 70 ettevõtjat aastas			
2. Ettevõtjatele väljastatud riiklike eksporditagatiste alusel tagatud ekspordikäibe maht aastas	sihttase: keskmiselt 600 mln Eesti krooni aastas			
Tulemusindikaatorid				
1. ekspordikäibe kasv toetatud ettevõttes				
2. käibe kasv toetatud ettevõttes				
3. lisandväärtuse kasv töötaja kohta toetatud ettevõttes				

Tekstiline hinnang programmi tegevuse tulemuslikkusele: